

Sopeutuvat innovatiiviset maaseudut (SOMA)

MANE valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden hanketreffit 2.2.2021
Teemu Makkonen

Tausta

- Maa- ja metsätalousministeriön on rahoittanut hankkeen Maaseutupolitiikan neuvoston asettaman hankeryhmän esityksestä, Makeran valtakunnallisiin maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeisiin suunnatuista varoista
- Merkittävä osuus Suomen maaseutualueista on väestöltään vähenevää ja ikääntyvää
- Maaseutualueiden elinvoiman kannalta olennaista, että ne pystyvät sopeutumaan älykkäästi muutokseen innovatiivisten ratkaisujen avulla

Keskeiset käsitteet

- Älykäs sopeutuminen
 1. Väestömäärän vähenemisen vähättely
 2. Toimet väestökadon estämiseksi
 3. Toimien sopeuttaminen vastaamaan vähenevän väestön tarpeita
 4. **Supistumisen hyödyntäminen mahdollisuutena**
- Kuntien elinvoima
 - Kunnan ja sen alueella toimivien yritysten kilpailukyvyistä sekä kuntalaisten hyvinvoinnista ja osallisuudesta
- Kestävä kehitys
 - Yhteiskunnallista muutosta, jonka päämääränä turvata nykyisille ja tuleville sukupolville hyvät elämisen mahdollisuudet

Tavoitteet (ja menetelmät)

1. Tuottaa kokonaisvaltaisen kuvan maaseutualueiden taloudellisesta kasvupotentiaalista, elinvoimasta ja kestävästä kehityksestä (tilastoaineistot; pääkomponenttianalyysi)
2. Selvittää, miten väestöltään vähenevillä maaseutualueilla on vastattu haasteisiin
 - A. Selvittää, miten väestökehitykseen sopeudutaan – onko sopeutuminen älykästä, uutta elinvoimaa luovaa (dokumenttiaineisto, haastattelut; sisällönanalyysi)
 - B. Tunnistaa ja tutkia tarkemmin innovatiivisia ratkaisuja, joilla supistuvien maaseutualueiden haasteisiin on vastattu (tapaustutkimus)

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

Hankkeen eteneminen

Kokonaisvaltainen kuva maaseutualueista

- Muuttujavalinnoissa pyrittiin huomioimaan kattavasti sekä elinvoimaisuutta että kestävän kehityksen tilaa kuvaavia muuttujia
- Toimii pohjana/tukena esimerkkikuntien valinnalle

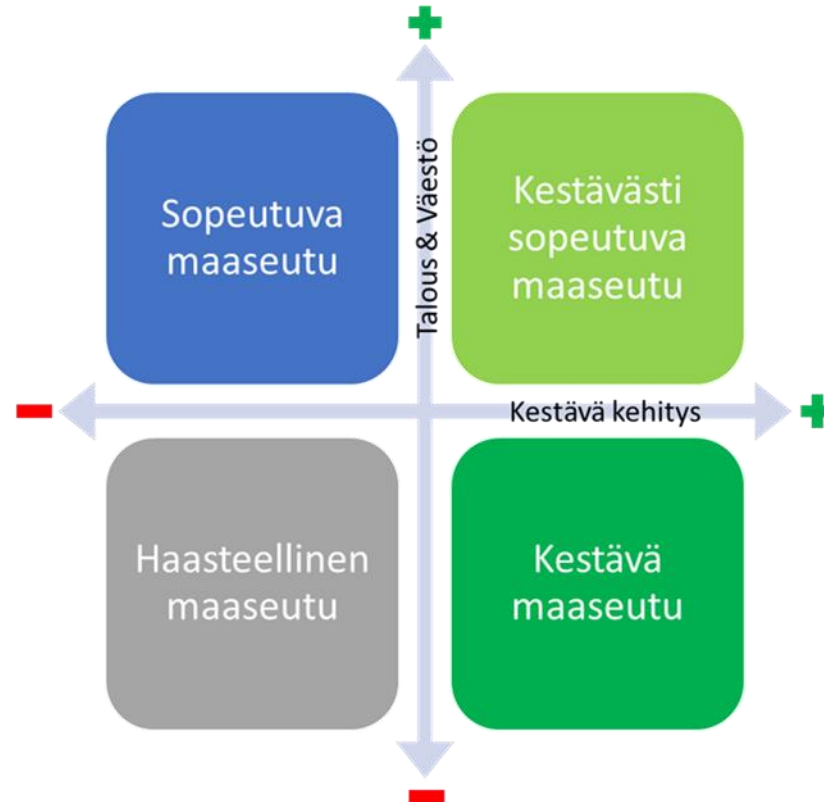

Kestävän elinvoimaisuuden indikaattori

- Yhdistää kuntakohtaiset muuttujat yhdeksi indeksiksi (pääkomponenttianalyysi)
 - Kestävä elinvoimaisuus; talous; kehitys
- Analyysi suoritettiin erikseen kuntapohjaisten maaseututyypin mukaisesti (harvaan asuttu maaseutu, ydinmaaseutu ja kaupungin läheinen maaseutu)
 - Analyysit kertovat kunnan tilanteesta suhteessa muihin saman maaseututyypin kuntiin
- Vertailu talouskasvuun ja Kuntaliiton elinvoimaindeksiin
- Jako väestöllisesti kasvaviin/pieneneviin kuntiin

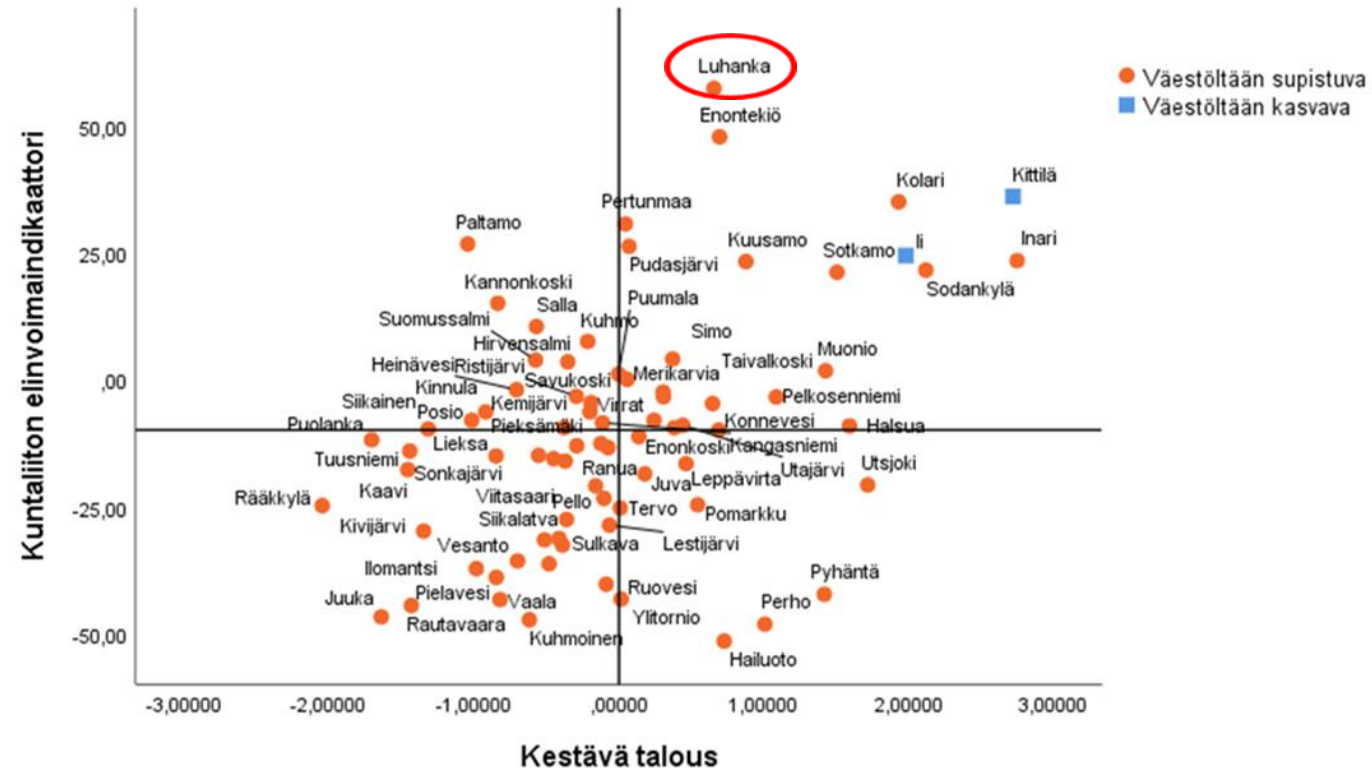

Kestävän elinvoimaisuuden indikaattori - sopeutuvan ja kestävän maaseudun nelikenttä

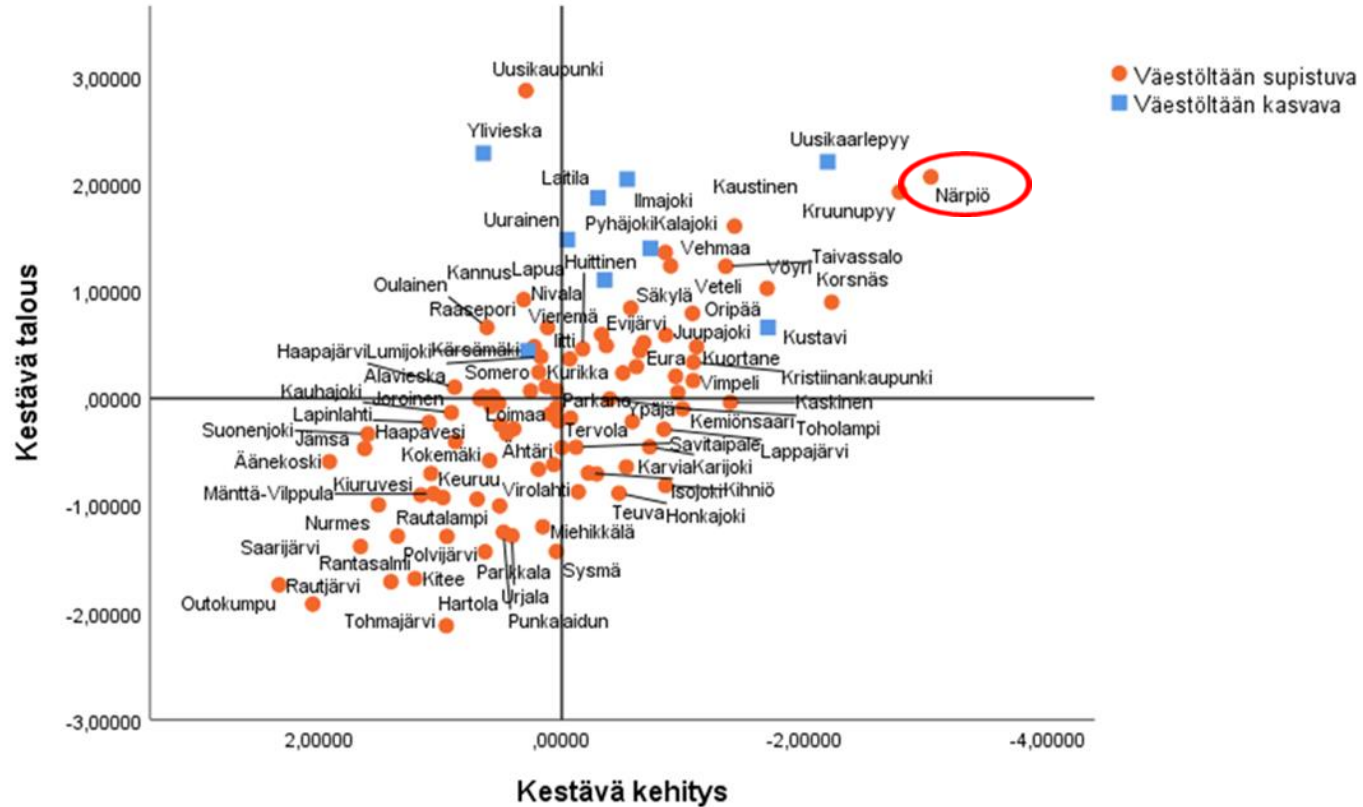

Harvaan asuttu maaseutu

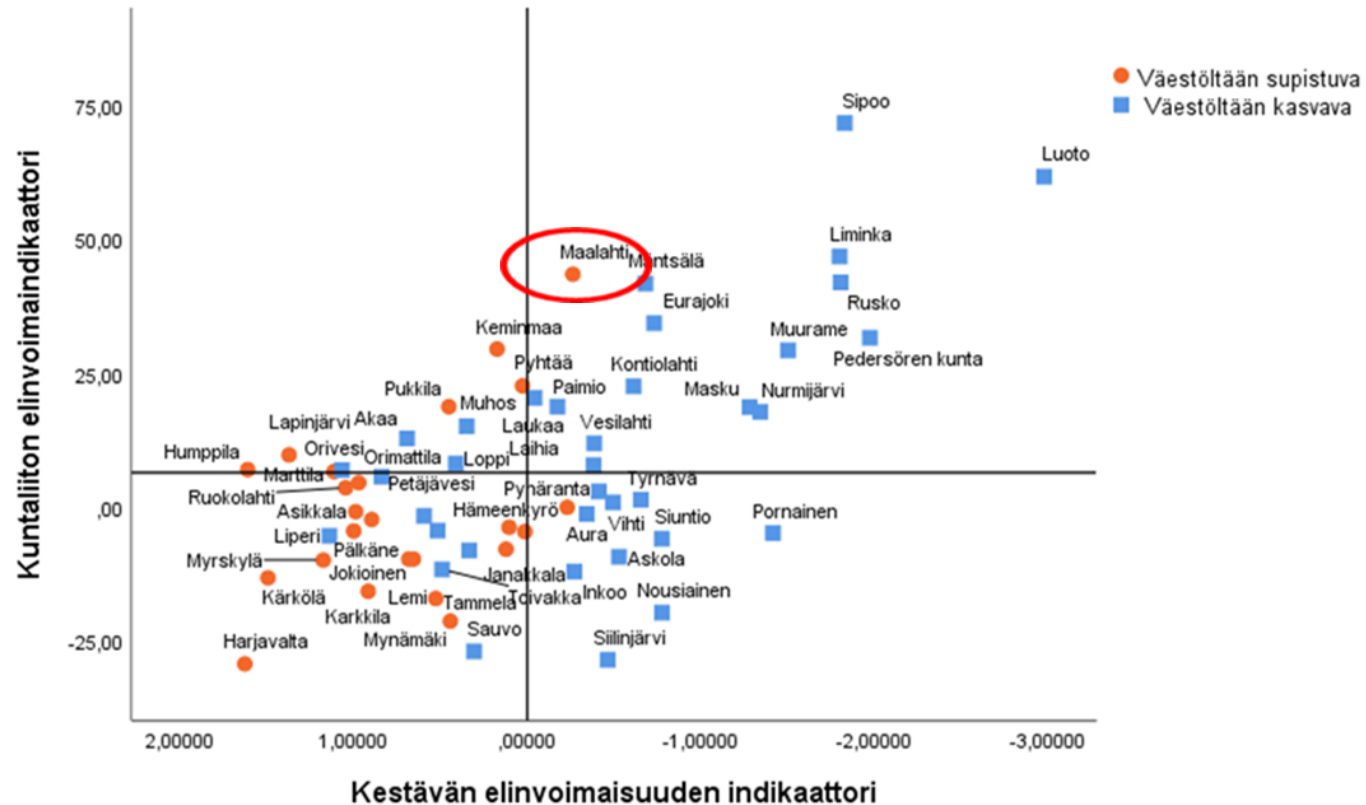

Ydinmaaseutu

Kaupungin läheinen maaseutu

Seuraavaksi

- Selvittää, miten väestöään vähenevillä maaseutualueilla on vastattu haasteisiin
 - Esimerkkikuntien strategiat ja toimenpiteet supistuvan alueen ongelmiin sopeutumisessa
 - Dokumenttianalyysi (esim. kuntastrategiat), haastattelut
 - Dokumenttiaineiston kerääminen ja alustava analysoiminen on jo käynnissä
 - Mitä muut kunnat voivat oppia esimerkeistä?
 - Innovatiivisten esimerkkien tunnistaminen
 - Tapaustarkastelut

Kiitos mielenkiinnosta!

teemu.makkonen@uef.fi

uef.fi

